

Bløde frugter

Angreb ses ofte på bløde bær som jordbær og hindbær. Infektionen sker ofte i blomstringen, hvor der findes visne blomsterorganer, som svampen kan starte i. Svampen er herefter latent til stede og bryder ud, når frugten modnes, og sukkerindholdet er højt. Det kan du gøre for at undgå gråskimmel:

- Dyrk afgrøderne på luftige steder uden skygge.
- Undgå for tæt plantning, så der er luft mellem planterne.
- Tilfør næring, så planterne bliver modstandsdygtige.
- Fjern angrebne bær så hurtigt som muligt, så nabobær ikke bliver smittet.
- Brug drypvanding, så planten vandes ved basis, og blade og frugter forbliver tørre.

Stauder og sommerblomster

Ofte angribes udsprungne blomster, når vejret er fugtigt. Fjern dem så hurtigt som muligt, inden de visner. En ugentlig gennemgang af krukkerne med sommerblomster er nyttig, hvis man vil undgå gråskimmel.

Værre er det, når planter angribes ved rodhalsen. Ved at lægge nogle få cm sand eller grus omkring planten kan man skabe et tørt mikroklima og hindre de værste sygdomsangreb.

Prydplanter

Angreb ses ofte på frø, frøplanter, visnende blomster, blade, løg og stiklinger.

Formerer du planter, kan svampen være skjult til stede på ydersiden af frøet eller som sporedrys på ydersiden af stiklinger. Det sidste kan skylles af under rindende vand. Visnende blomster er en "madpakke" for gråskimmelsvampen, og det er ofte der, sygdommen starter.

Høst frø i tørt vejr, og skær stiklinger fra sunde planter, der ikke er angrebet af gråskimmel. Fjern døde plantedele, så snart du opdager dem.

Gråskimmel

Fugtighed og varme i august giver gode forhold for gråskimmel.

TEKST OG FOTO: MAGNUS GAMMELGAARD

Op mod 20 % af verdens afgrødetab skyldes angreb af gråskimmel. Synderen er mikrosvampen *Botrytis cinerea*, og netop her i august, hvor luftfugtigheden er høj hele døgnet, er der risiko for angreb. Egentlig er det en rådsvamp, der skaffer sig livsenergi ved at nedbryde døde plantedele. Det kan vi jo ikke have noget imod. Hvis den relative luftfugtighed (RH), når op på 90 til 100 % kan

Bærbuske

Solbær og ribs kan blive angrebet af gråskimmel. Infektionen sker ofte i blomstringen. Plant bærbuske, så de får sol hele dagen, og gerne på luftige steder. Beskær og udtynd buskene, så der skabes lys og luft mellem grenene. Undgå at gøde for meget, da det giver for meget bladvækst. Pluk bærrerne, inden de bliver overmodne.

Grøntsager

Bønner, ærter og squash bliver typisk angrebet i regnfulde perioder. Pluk og fjern frugter, der er angrebet. Opbevares grøntsagerne over længere tid, skal de stå så køligt som muligt - og husk forinden at fjerne angrebet plantemateriale. Løggårskimmel er meget almindelig, og her er det absolut vigtigt, at løgene er helt tørre, inden de gemmes væk til vinterens forbrug.

svampen dog trænge ind i levende væv på modtagelige planter, og så går det galt. Er den først inde, fortsætter den med at udskille enzymer, der er med til at nedbryde og dræbe sundt plantevæv. Resultatet er rådne bær og frugter - og planter, der visner og dør.

De karakteristiske svampesporer, der sidder sammen som små mikroskopiske drueklaser (heraf populært navnet "drueskimmel"), kan ses uden forstørrelse som en grålig belægning på planterne. Sporerne spredes med vinden eller med vandstænk. Lander de på en blomst, en frugt, et blad eller en stængel, vil de under gode forhold kunne spire i løbet af få timer.

Den optimale temperatur for sporespiring og sygdomsudviklingen er 18-24 grader, men svampen kan udvikle sig ved temperaturer fra få grader over frysepunktet.

For at sikre sin overlevelse danner *Botrytis* hvileorganer (sklerotier), der kan ligge i jorden i flere år.

Dahliablomster angrebet af gråskimmel.

Gråskimmel kan være nyttig på vinstokke

Vin kan blive inficeret allerede i blomstringen, men også senere. Det medfører rådne, uspiselige frugter. Fjern skud og blade, så der skabes lys og luft mellem drueklaserne. Fjern angrebne klaser, så snart sygdommen konstateres.

Under fremstilling af vintyperne tokaj (Ungarn) og sauterne (Frankrig) drager man nytte af gråskimmelsvampen. Druerne infiltreres af svampenes hyfer ("rødder"), der suger vandindholdet til sig og efterlader druerne som runkne, højkoncentrerede sukkerbomber, som danner grundlaget for disse specielle vine. Denne proces kan kun lade sig gøre i tørre vindyrkningsområder.

I drivhuset

Angreb ses ofte på stængler, blade og frugter af tomat, agurk og peber. Forebyg det ved at:

- Sænke luftfugtigheden fra begyndelsen af juni ved at lade vinduer eller døren stå åbne hele døgnet.
- Undgå unødige såringer af planterne. Det giver lette indfaldsveje for gråskimmel.
- Vande om morgenen, så bladene tørrer inden natten.
- Undgå at efterlade lange stubbe på stænglerne, når du beskærer tomater og agurker.
- Indsamle angrebne blade og frugter. Det er arnesteder for svampen.

Web

Læs videre om gråskimmel på plante-doktor.dk.